

Wulpenvlucht

Driemaandelijke nieuwsbrief over natuurgebieden van Natuurpunt en de Vereniging Natuurmonumenten rondom natuureducatief centrum De Wulp.

Nummer 11
oktober-
november-
december 2002

In dit nummer

Pagina 2
NMC De IJzeren Man
bestaat tien jaar

Pagina 3
Een woordje met...
Harry Suilen

Pagina 4
Agenda

Jongste aankoop
Ellburg

Lustrumfeest NEC
De Wulp

De Riebos, een gevarieerd speldenknopje bij Lommel

Riebos grotendeels onder water.

De hele Limburgse Kempen in België moet rond 1800 één groot paars tapijt geweest zijn. Lommel had de meeste heidegronden: van haar totale oppervlakte van 10.574 hectare was 8.624 hectare heide of woeste grond. Door de opbrengst van de schapenwol had het een belangrijke economische functie voor Lommel.

De val van de wolindustrie, de steenkoolontginningen en de opkomst van kunstmest betekenden een ommekeer in het traditionele beheer. De woeste gronden werden omgezet in landbouwgronden en de heideterreinen werden aangeplant met grove dennen of

omgevormd tot woon- of industriegebieden. Van die immense paarse zee is nog maar een honderd hectare heide over.

Een uitschieter is de Riebos, een natuurgebied van 9 hectare op de grens van Luiksgestel met Lommel. In tegenstelling tot de andere heidegebieden staat het grootste deel van de Riebos onder water. Daardoor was de ontginning zeer moeilijk en kon het gebied pas na 1950 drooggelegd worden. In 1990 kocht de Wielewaal (nu: Natuurpunt) dit gebied en werd de waterhuishouding hersteld. Het gebied is nu zó moerassig dat je er zelfs in de zomer natte voeten krijgt. In de turfputten - overblijfselen van

de intensieve ontginning - komen amfibieën voor, waaronder de heikikker. Toen de putten in onbruik raakten trad er een verlandingsproces op. Waar de putten opnieuw zijn opengemaakt groeien knolrussen. Op de venige stroken tussen de putten groeien veenpluis, veenorchie, lavendelheide en veenbes. Op geplagde delen komen moeraswolfsklauw en kleine zonnedauw voor. Hoe hoger je komt, hoe meer struikheide in plaats van dopheide. De voormalige akkers werden opnieuw omgeploegd en de bodem werd verschaald. Op de overgangszones van natte naar droge heide groeit de klokjesgentiaan. De Riebos is vrijwel het enige Noord-Limburgse heidegebied waarin de gladde slang voorkomt. Vorig jaar werden zo'n honderd eitjes van het gentiaanblauwtje ontdekt, maar de kolonisatie mocht niet lukken. De veldleeuwrik en de klapekster laten zich ieder jaar horen en in de wilgenstruwelen huist de blauwborst. Ook de houtsnip en de kwartel hebben een vaste plek.

Natuurpunt Noord-Limburg organiseert tweemaal per jaar een wandeling in de Riebos. U kunt ook een wandeling aanvragen. Meer informatie: André Geypen, conservator, telefoon (0032) 011 54 61 16.

natuurpunt

Redactieadres

Voor België:
Tussenstraat 10
3910 Neerpelt
Voor Nederland:
Postbus 10308
6000 GH Weert

Wulpenvlucht wordt gedrukt
op minder milieubelastend
papier.

Afgiftekantoor 3920
Lommel 1 P209049

Feestelijke manifestatie op zondag 27 oktober

Natuur- en Milieucentrum

De IJzeren Man bestaat tien jaar

Feestelijke activiteiten in NMC.

Het Natuur- en Milieucentrum (NMC) De IJzeren Man bestaat tien jaar en dat wordt uitgebreid gevierd. In de maand oktober gonst het van de activiteiten op het terrein het NMC aan de Geurtsvenweg in Weert: er is een expositie, in de herfstvakantie worden er allerlei activiteiten georganiseerd en op 27 oktober is er een feestelijke manifestatie.

Expositie De IJzeren Man

Tot en met 12 januari 2003 kunt u in het NMC De IJzeren Man de tentoonstelling 'De IJzeren Man, een bijzonder stukje Weert' bezichtigen. De tentoonstelling laat u kennismaken met de geschiedenis van het natuurgebied de IJzeren Man vanaf 1898 toen het een zandheuvel was. Daarnaast is er informatie over de geschiedenis van het educatief centrum en de Vereniging Natuurmonumenten.

Kinderactiviteiten herfstvakantie

In de herfstvakantie heeft het NMC een bijzondere speurtocht voor kinderen van 5 t/m 12 jaar, getiteld 'Op zoek naar Jan, de ijzeren man'. De kosten zijn € 0,50 per persoon. De speurtocht kan

gehouden worden van dinsdag 22 t/m vrijdag 25 oktober van 13.00 tot 14.30 uur.

Op woensdag 23 oktober is er tussen 13.00 en 16.00 uur een levend ganzenbord. De kinderen gaan dan op stap met een vogeltrekkoffer waarin een quiz en spelopdrachten zitten. Het spel duurt ongeveer een uur. Deelname is gratis. Ook ouders en grootouders mogen mee.

Lustrummanifestatie

De lustrummanifestatie op zondag 27 oktober begint om 12.00 uur. De officiële opening heeft een heel bijzonder karakter. Natuur, cultuur en muziek zijn enkele elementen die dan aan bod komen. Daarna wordt het eerste exemplaar van het lustrumboekje uitgereikt. Ook start er een infomarkt met ruim twintig organisaties. Om ± 12.30 uur wordt de expositie Kempen~Broek geopend. Er is een poffertjeskraam ten bate van het Emma Kinderziekenhuis in Amsterdam. Verder treden er een troubadour en een clown op. De IVN-scholingiden verzorgen deze middag tal van binnen- en buitenactiviteiten voor kinderen, waaronder een natuurspeurtocht. Om 13.00 uur start er

een IVN-wandeling naar de Meilossing/Weertbeek. Om 15.00 uur zal de voorzitter van Imkervereniging Sint-Ambrosius een honingboom planten. Fotograaf Jac Vanderfeesten start een wandeltocht voor amateur-fotografen waarbij hij tips geeft over landschaps- en natuurfotografie. Milieudefensie heeft een leuke theateract. Kinderen kunnen bij de lustrumeekhoorn een fraaie foto laten maken. Deze middag toont Joop Rijnierse zijn creatieve talenten en is ook schilderes Diny Weijers actief. Om 14.00 uur is er een activiteit door de NMC Paddestoelenwerkgroep. Muziekschool De Drieklank sluit de lustrumviering van 15.00 tot 16.00 uur muzikaal af.

De eekhoorn als lustrumsymbol.

Een woordje met... Harry Suilen

Harry Suilen is reeds lang werkzaam op het gebied van natuurbescherming. Voorheen was hij als beheerder voor Vereniging Natuurmonumenten actief in de Nederlandse provincie

Noord-Brabant. Sinds eind 1999 is hij beheerder voor de regio Weert, de gebieden langs de Grensmaas en de Sint-Pietersberg.

“Houd rekening met de natuurlijke beeksystemen!”

Wat is je betrokkenheid bij de Wulp?

Harry Suilen denkt met veel enthousiasme terug aan de Wulp: “Ik was in mijn vorige functie als districtsbeheerder bij de voorbereiding van de Wulp betrokken. Het is een goed voorbeeld van grensoverschrijdende samenwerking. Oorspronkelijk liepen de visies aan weerskanten van de grens sterk uiteen. Maar met veel praten zijn de standpunten aardig bij elkaar gekomen. Een voorbeeld daarvan was dat er aan de Nederlandse zijde ideeën ontstonden om met begrazing te starten. In overleg is toen besloten om dit grensoverschrijdend te doen en daarmee was er een belangrijke aanzet gegeven aan de uitvoering van het gezamenlijk beheer van het Hageven en de Plateaux.”

Hoe zie je de verhouding tussen recreatie en natuurbescherming?

Daarover is Harry duidelijk: “Natuur is er voor de mensen. Je hebt mensen nodig om een draagvlak te creëren en te houden. Het afsluiten van natuurgebieden is iets uit de jaren 50 en 60 toen men ‘met de auto ging wandelen’ in het bos. Gelukkig worden natuurgebieden nu ruimschoots opengesteld voor wandelaars en waar het kan ook voor fietsers en ruiters. Ik vind dit een prima ontwikkeling.”

Van muziek naar waterbeheer

Harry vertelt dat hij in verenigingsverband graag hoorn speelt en regelmatig Vlaamse orkesten ontmoet: “Onlangs hadden wij een uitwisselingsconcert in Maaseik. Dan zie je veel overeenkomsten.

Harry Suilen: ...afstemming tussen waterschappen en natuurbeschermers ...

Kwaliteit is hoog, zowel in Vlaanderen als in Nederland. De dialecten lijken op elkaar. Het landschap houdt echter niet op bij de grens. In Nederland is de invloed van de agrarische sector met zijn ruilverkavelingen duidelijk merkbaar. In België zie je die gevolgen ook, maar je vind op veel plaatsen nog het kleinschalige landschap. Veel beken komen uit België. Het herstel van stroomgebieden is een belangrijk thema voor de toekomst. Er is een andere kijk ontstaan op het bekenbeheer. Daarom is het goed dat waterschappen en natuurbeschermers ‘over de grens heen’ hun plannen afstemmen. Door oude beeklopen te herstellen kan een nieuw watersysteem worden bereikt. De wateroverlast wordt daarmee beperkt en de natuurwaarden zullen duidelijk toenemen. Er komen nu weer veel meer ijsvogels voor. Ook libellen zoeken massaler, langs een meanderende beek, een plek om hun eitjes af te zetten.”

Hoe belangrijk is samenwerking?

Harry: “Ik vind samenwerking heel

essentieel en samenwerking met de waterschappen is een must. Dat zou zelfs op Europees niveau geregeld moeten worden. Op lokaal niveau verloopt de samenwerking vaak op een natuurlijke wijze. De regionale bestuurders, onder meer door een verschil in wetgeving tussen beide landen, hebben het daar duidelijk moeilijker mee.” Harry illustreert dit als volgt: “Op dit moment worden de grondaankopen van Natuurmonumenten binnen de Ecologische Hoofdstructuur voor 50% door het Rijk en voor 50% door de provincie gefinancierd. In België en in de rest van Europa worden op veel beperktere schaal subsidies verstrekt. De Belgen geven een stevige aanzet voor het Kempen~Broek. Het Regionaal Landschap Kempen en Maasland doet in dat verband heel goed werk. Aankopen als Smeethof en Luysmolen zijn een prima ontwikkeling.”

Meanderingswerken bij de Tengelroyse beek.

Harry wil graag Erwin Christis, coördinator Kempen~Broek, aanwijzen voor het volgende interview.

Agenda

Natuurpunt

zondag 6 oktober

Week van het bos: wandelen langs bosrelicten, Prinsenloopwandeling. 14.00 uur Parochiezaal Herent (Neerpelt).

zondag 20 oktober

Herdenkingswandeling Jaak Vanhout (herfstwandeling Buitenheide). 09.00 uur Kerk Achel-Statie.

don. 24 en zat. 26 oktober

Minicursus paddestoelen voor beginners. 19.30 uur, Parochiezaal Achel, kosten € 2,- (niet-leden € 3,-). Informatie: Jean Voortmans, telefoon (0032) 011 64 40 61.

zon. 27 oktober en 3 november

Wandeling in de vloeivelden. 14.00 uur einde Koloniestraat Lommel-Kolonie

zondag 15 december

Winterwandeling. 10.00 uur NEC De Wulp

NMC De IJzeren Man

iedere derde zondag van de maand

Speciale activiteit in het NMC. In oktober: thema spinnen en weven.

dinsdag 8 oktober

Lezing over ossen in Limburg door Henk Hilligers. 20.00 uur NMC (Vrienden der Natuur)

zondag 13 oktober

Paddestoelenexcursie. 13.00 uur Hoge Kei Weert (IVN en Vrienden der Natuur).

zondag 20 oktober

Beegderheide Baexem. 08.30 uur Politiebureau Weert (Vogelwacht Weert e.o.).

dinsdag 19 november

Lezing over Ebro delta door Hubert Lehaen. 20.00 uur NMC (Vrienden der Natuur).

zondag 24 november

Leudal natuurontwikkeling. Tungelroysebeek. 13.00 uur Hoge Kei Weert. (IVN).

dinsdag 10 december

Lezing Weertse natuurgebieden door Toon van den Eijnde. 20.00 uur NMC (Vrienden der Natuur).

donderdag 26 december

Tuspeel/De lange Vlieter, thema wintergasten. 13.00 uur Hoge Kei Weert (IVN).

Jongste aankoop Ellburg

De Vereniging Natuurmonumenten heeft op 24 mei jongstleden officieel Ellburg in Ell (gemeente Hunsel) gekocht. Het betreft 19,2 hectare bos, 3,8 hectare grasland en 4,8 hectare bouwland. Verder staat in het landgoed een villa met een vijver, een tuin en een paardenstal.

De vorige eigenaar woonde er 25 jaar. Hij kocht het destijds van een Brabander die pogingen had gedaan om de toenmalige ruïne op te knappen. Het landgoed is op

wegen en paden voor wandelaars toegankelijk. De weilanden liggen in de oude stroombedding van de Tungelroyse beek. Door deze aankoop is de hermeandering in de toekomst ook mogelijk geworden. Bovendien is Ellburg een verbindende schakel tussen de natuurgebieden de Krang en Keversbroek. Het bosgebied Ellburg ligt aan weerszijden van de huidige Tungelroyse beek. Het bos is deels verdroogd en is vroeger als hakhoutbos met oude overstaanders (inlandse

eik) beheerd, deels is het vochtig elzen-wilgen broekbos. Het toekomstig beheer bestaat uit het verder verschromelen van de weilanden, het verwijderen van de populieren en de Amerikaanse vogelkers en het omvormen van bouwland in grasland en/of bos. Zo mogelijk zal de Tungelroyse beek weer haar oude meanderende loop terugkrijgen. Het gebied is voor wandelaars toegankelijk tussen zonsopgang en zons-
ondergang.

Lustrumfeest NEC De Wulp

Natuureducatief Centrum De Wulp bestaat precies vijf jaar. Om dat te vieren, kregen alle medewerkers van De Wulp op 29 juni jongstleden een barbecue aangeboden. Tijdens het feest werden de heren op de foto extra in het zonnetje gezet door Natuurpunt Neerpelt, de gemeente Neerpelt en Natuurmonumenten. Pierre Geunes (links) en Hubert Lehaen (midden) werden gehuldigd omdat zij

40 jaar hulpconservator, respectievelijk conservator van het Hageven waren en

Willy Pardon (rechts) omdat hij 5 jaar voorzitter van De Wulp was.

Openingstijden

NEC De Wulp,

Tussenstraat 10, B-3910 Neerpelt, België, telefoon (0032) 011 - 80 26 77, e-mail: de.wulp@skynet.be, Internet: www.dewulp.tk
Iedere zaterdag en zondag open van 14.00 tot 18.00 uur. Op maandag gesloten. Voor groepen na afspraak van dinsdag tot en met vrijdag.

NMC De IJzeren Man,

Geurtsvenweg 4, 6006 SN Weert, Nederland, telefoon (0031) 0495 - 52 48 93, fax (0031) 0495 - 66 42 25, e-mail: t.vandenberkmortel@natuurmonumenten.nl
Internet: www.natuurmonumenten.nl
Tijdens de zomertijd van dinsdag tot en met zondag van 13.00 tot 17.00 uur geopend en in de wintertijd van 13.00 tot 16.00 uur.

Colofon

Wulpenvlucht is een gezamenlijke kwartaaluitgave van Natuurpunt vzw en de Vereniging Natuurmonumenten. Het wordt gratis verspreid onder geïnteresseerden. Voor een abonnement kunt u bellen naar (035) 655 99 11 (Nederland, Natuurmonumenten) of naar (011) 80 26 77 (België, NEC De Wulp).

Redactie

Theo van den Berkmortel, Mia Bosquet, Ghis Palmans, Nicoline van Tiggelen

Eindredactie + v.u.

Van Tiggelen Tekst & Communicatie, Oirschot

Opmaak

Ster design BNO, Eindhoven

Drukwerk

Drukkerij van Drunen, Eindhoven